

RADA EUROPY
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA MOCARSKA przeciwko POLSCE

(Skarga nr 26917/05)

WYROK

STRASBOURG

6 listopad 2007

WYROK PRAWOMOCNY

6 lutego 2008 r.

Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej przed jego opublikowaniem w ostatecznej wersji.

W sprawie *Mocarska przeciwko Polsce*,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja) zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

Pan Josep Casadevall, *Przewodniczący*,
Pan Giovanni Bonello,
Pan Kristaq Traja,
Pan Lech Garlicki,
Pani Ljiljana Mijović
Pan Ján Šikuta,
Pan Päivi Hirvelä, *sędziowie*
oraz Pani Fatoş Aracı, *Zastępca Kanclerza Sekcji*,

obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 9 października 2007 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 26917/05) wniesionej w dniu 2 czerwca 2005 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”), przez obywatelkę polską, Panią Bożenę Mocarską („skarżąca”).

2. Skarżąca, której przyznano pomoc prawną, była reprezentowana przez Pana M. Wolińskiego, adwokata praktykującego w Warszawie. Polski Rząd („Rząd”) reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, pana Jakuba Wołasiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżąca zarzuciła w szczególności, iż była bezprawnie przetrzymywana w areszcie tymczasowym, zamiast być przeniesioną do szpitala psychiatrycznego.

4. W dniu 11 października 2006 r. Przewodniczący Sekcji, do której sprawa została przydzielona zdecydował się powiadomić Rząd o wpłynięciu skargi. Dodatkowo, zgodnie z postanowieniami art. 29 § 3 Konwencji, Trybunał uznał, że sprawa zostanie rozpatrzona w tym samym czasie zarówno co do meritum, jak i co do dopuszczalności. Trybunał nadał ponadto sprawie, zgodnie z art. 41 Regulaminu Trybunału, charakter priorytetowy.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżąca urodziła się w 1965 r. i mieszka w Pruszkowie.

6. Skarżąca pozostawała w konflikcie ze swoją siostrą oraz jej konkubentem, z którymi wspólnie zamieszkiwała. W dniu 28 grudnia 2004 r. skarżąca została przesłuchana przez policję w związku z podejrzeniem o kradzież kuchenki mikrofalowej, należącej do jej siostry oraz znęcania się nad siostrą. Skarżąca poinformowała policję, że była w trakcie leczenia psychiatrycznego.

7. W dnia 31 grudnia 2004 r. prokuratura skierowała do sądu wniosek o wyznaczenie skarżącej pełnomocnika z urzędu z uwagi na stan jej zdrowia psychicznego.

8. W dniu 4 kwietnia 2005 r. Sąd Rejonowy w Warszawie nakazał poddanie skarżącej sześciotygodniowej obserwacji psychiatrycznej w celu zbadania, czy może ona odpowiadać karnie za wyżej wspomniane przestępstwa kradzieży i znęcania się. W dniu 15 kwietnia 2005 r. wyznaczony skarżącej pełnomocnik z urzędu złożył zażalenie na powyższą decyzję sądu, uzasadniając, iż nie ma konieczności umieszczania skarżącej w szpitalu psychiatrycznym, ponieważ ona sama przyznała, że od ośmiu lat jest w trakcie leczenia psychiatrycznego. Ponadto stwierdził, że jeśli sąd ma wątpliwości co do stanu zdrowia skarżącej, może się zwrócić o jej istniejącą już dokumentację medyczną. W dniu 29 kwietnia 2005 r. sąd rejonowy oddalił zażalenie.

9. W związku z zaatakowaniem siostry nożem, skarżąca została w dniu 5 maja 2005 r. aresztowana pod zarzutem kradzieży i przemocy domowej.

10. W dniu 7 maja 2005 r. Sąd Rejonowy w Warszawie, po wysłuchaniu zeznań skarżącej, zdecydował o zatrzymaniu jej w areszcie do 4 sierpnia 2005 r. Sąd stwierdził, że istniało uzasadnione podejrzenie, że skarżąca popełniła zarzucane jej przestępstwo. Dodatkowo sąd wziął pod uwagę ryzyko, że skarżąca będzie próbowała wpłynąć na świadków, aby składali fałszywe zeznania i może popełnić kolejne przestępstwo. W dniu 9 maja 2005 r. skarżąca została umieszczona w Areszcie Śledczym w Warszawie.

11. W dniu 12 maja 2005 r. skarżąca została oskarżona o przemoc domową.

12. W dniu 20 maja 2005 r. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny poinformował prokuraturę rejonową o możliwości przyjęcia skarżącej na obserwację 12 lub 13 września 2005 r. W dniu 22 czerwca 2005 r. sąd zwrócił się do szpitala z zapytaniem o możliwość wcześniejszego przyjęcia skarżącej z uwagi na to, iż przebywała ona w areszcie. W odpowiedzi szpital poinformował sąd o możliwości przyjęcia skarżącej 18 lub 19 lipca 2005 r.

13. W dniu 4 lipca 2005 r. prokuratura rejonowa wniosła o przedłużenie skarżącej tymczasowego aresztu z uwagi na fakt planowanej obserwacji psychiatrycznej.

14. W dniu 15 lipca 2005 r. Sąd Rejonowy w Warszawie przedłużył skarżącej tymczasowy areszt do 3 listopada 2005 r. Sąd powołał się na istnienie uzasadnionego podejrzenia, że skarżąca popełniła przestępstwo, o które jest oskarżona. Dodatkowo

prawdopodobnym było, że skarżąca może próbować wpłynąć na świadków, aby składali fałszywe zeznania.

15. W dniu 16 sierpnia 2005 r. adwokat skarżącej złożył wniosek o uchylenie tymczasowego aresztowania. Podkreślił, że nie istniało uzasadnione podejrzenie, że skarżąca popełniła przestępstwo, o które jest oskarżona. Ponadto sąd wysłuchał już zeznań wszystkich świadków. Wreszcie, z medycznego punktu widzenia, skarżąca w ogóle nie powinna być umieszczana w areszcie. W dniu 24 sierpnia 2005 r. sąd oddalił ten wniosek. W dniu 29 sierpnia 2005 r. obrońca skarżącej wniósł zażalenie od powyższego postanowienia sądu. Podniósł w nim, że zastosowanie tymczasowego aresztu w sprawie skarżącej było zbyt surowym środkiem zapobiegawczym. Stan zdrowia skarżącej był poważny, co potwierdził biegły z zakresu medycyny, a przedłużenie tymczasowego aresztowania znacząco wpłynęło na stan jej zdrowia. Sąd rejonowy odmówił rozpatrzenia zażalenia. Jednak Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 3 października 2005 r. uwzględnił zażalenie i przywrócił termin do wniesienia odwołania od decyzji sądu rejonowego z dnia 15 lipca 2005 r.

16. W międzyczasie skarżąca została przyjęta do szpitala w dniu 18 lipca 2005 r., a następnie wypisana w dniu 30 sierpnia 2005 r.

17. W dniu 22 września 2005 r. dwaj lekarze psychiatrzy oraz jeden psycholog wydali wspólnie opinię lekarską w sprawie. Uznali, iż skarżąca cierpi na zaburzenia urojeniowe. W związku tym, że istniało wysokie prawdopodobieństwo, iż skarżąca może popełnić kolejne przestępstwo, zarekomendowali umieszczenie jej w szpitalu psychiatrycznym.

18. W dniu 13 października 2005 r. prokurator zamknął śledztwo w sprawie skarżącej.

19. W dniu 25 października 2005 r. Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o umorzeniu postępowania karnego prowadzonego wobec skarżącej. Sąd uznał za udowodnione, że skarżąca popełniła przestępstwo, o które została oskarżona. Jednakże uznał ją za niezdolną do ponoszenia odpowiedzialności karnej z powodu cierpienia na zaburzenia urojeniowe. Sąd odniósł się w dalszej kolejności do opinii sądowo-psychiatrycznej i zadecydował o umieszczeniu skarżącej w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Sąd przedłużył także skarżącej tymczasowy areszt do dnia 3 lutego 2006 r., uznając ten środek zapobiegawczy za konieczny dla uniemożliwienia popełnienia przez skarżącą kolejnego przestępstwa oraz dla zapewnienia właściwego przebiegu postępowania odwoławczego w sprawie. Obrońca skarżącej odwołał się od tego postanowienia, jednak 15 grudnia 2005 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił to zażalenie.

20. W dniu 2 lutego 2006 r. Sąd Rejonowy w Warszawie, działając z urzędu, postanowił o dalszym przedłużeniu skarżącej tymczasowego aresztu do dnia 3 kwietnia 2006 r. Sąd podkreślił, że w dniu 28 grudnia 2005 r. poprosił Komisję Psychiatryczną ds. środków zabezpieczających („Komisja”) o wyznaczenie szpitala, w którym można by umieścić skarżącą. Jednakże 26 stycznia 2006 r. Komisja odpowiedziała, iż nie zdołała jeszcze wyznaczyć skarżącej zakładu i poprosiła sąd o przesłanie odpowiedniej dokumentacji. Sąd uznał, iż w świetle dokumentacji medycznej dotyczącej skarżącej, istniało duże ryzyko, że w razie zwolnienia mogłaby popełnić podobne przestępstwo.

21. W dniu 8 marca 2006 r. Komisja zaproponowała umieszczenie skarżącej w Szpitalu Psychiatrycznym w Pruszkowie. W dniu 31 marca 2006 r. sąd nakazał umieszczenie skarżącej w tymże szpitalu, jednocześnie przedłużając jej tymczasowy areszt do czasu przyjęcia jej do szpitala.

22. Skarżąca przedłożyła, że pomiędzy 18 kwietnia 2006 r. a 30 czerwca 2006 r. prowadziła strajk głodowy.

23. W dniu 4 kwietnia 2006 r. sąd wniósł zapytanie do Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie kiedy ten będzie gotowy na przyjęcie skarżącej. Szpital odpowiedział, że z powodu ograniczonych środków i tymczasowego braku wolnych miejsc nie będzie możliwe szybkie umieszczenie skarżącej w tej placówce.

24. W dniu 30 czerwca 2006 r. skarżąca została przeniesiona z aresztu do Szpitala Psychiatrycznego w Pruszkowie.

25. Według posiadanej przez Trybunał wiedzy, skarżąca przebywa w tym szpitalu do chwili obecnej.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

26. Kodeks postępowania karnego z 1997 r., który wszedł w życie 1 września 1998 r., zawiera definicję tymczasowego aresztu jako jednego z tzw. środków zapobiegawczych.

27. Bardziej pogłębioną interpretację właściwych przepisów krajowych oraz praktyki w zakresie nakładania aresztu tymczasowego, przesłanek jego przedłużania, możliwości zwolnienia oraz innych zasad dotyczących pozostałych środków zabezpieczających, można znaleźć w następujących wyrokach Trybunału: *Golek p. Polsce* (nr 31330/02, §§ 27-33, wyrok z dnia 25 kwietnia 2006) oraz *Celejewski p. Polsce* (nr 17584/04, §§ 22-23, wyrok z dnia 4 sierpnia 2006).

28. Art. 264 § 3 kodeksu postępowania karnego stanowi:

„Jeżeli umorzenie postępowania następuje z powodu niepoczytalności oskarżonego, można utrzymać tymczasowe aresztowanie do czasu rozpoczęcia wykonywania środka zabezpieczającego”.

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 5 § 1 KONWENCJI

29. Skarżąca zarzuciła, że była bezprawnie przetrzymywana w areszcie tymczasowym. Trybunał uznaje, że skarga powinna być rozpatrywana w kontekście naruszenia art. 5 § 1 Konwencji, którego odpowiedni fragment brzmi następująco:

„1. Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności, z wyjątkiem następujących przypadków w trybie ustalonym przez prawo:

(...)

(c) zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą lub jeśli jest to konieczne w celu zapobieżenia popełnienia takiego czynu lub uniemożliwienia ucieczki po jego dokonaniu;

(e) zgodnego z prawem pozbawienia wolności (...), osoby umyślowo chorej (...);”.

30. Rząd nie zgodził się z tym zarzutem.

A. Dopuszczalność skargi

1. Okres pomiędzy 5 maja 2005 r. a 25 października 2005 r.

31. W odniesieniu do rzekomo bezprawnego tymczasowego aresztu pomiędzy 5 maja 2005 r. a 25 października 2005 r. Trybunał uznaje, że obecna skarga powinna zostać rozpatrzona w odniesieniu do art. 5 § 1 (c) Konwencji.

32. Trybunał zauważa, że w przedmiotowej sprawie skarżąca została tymczasowo aresztowana w związku z uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstw kradzieży i przemocy domowej (zob. par. 9 i 10 powyżej). W świetle posiadanych przez Trybunał dokumentów nie znajduje on żadnych przesłanek uzasadniających, że zatrzymanie skarżącej było bezprawne lub zastosowane inaczej niż „w trybie ustalonym przez prawo” w znaczeniu art. 5 § 1 Konwencji. Trybunał uważa, że było ono zgodne z prawem krajowym i mieściło się w ramach art. 5 § 1 Konwencji (c), jako zastosowane w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą. Trybunał dalej zauważa, że zgodność z prawem decyzji o tymczasowym aresztowaniu skarżącej była kilkakrotnie rozpatrywana i podtrzymywana przez niezawisłe sądy (zob. par. 10, 14 i 15 powyżej).

33. Dlatego też Trybunał nie znajduje żadnych oznak, aby uznać, że w sprawie skarżącej w powyższym okresie tymczasowy areszt był zastosowany bezprawnie bądź w sposób arbitralny.

34. Trybunał uważa, że ta część skargi, która odnosi się do powyższego okresu, jest oczywiście bezzasadna i musi zostać odrzucona jako niezgodna z art. 35 § 3 i § 4 Konwencji.

2. Okres pomiędzy 25 października 2005 r. a 30 czerwca 2006 r.

35. W zakresie, w jakim przedmiotowa skarga odnosi się do okresu pomiędzy 25 października 2005 r. a 30 czerwca 2006 r., Trybunał zauważa, że skarżąca była przetrzymywana w zwykłym areszcie tymczasowym w oczekiwaniu na umieszczenie jej w szpitalu psychiatrycznym.

36. Trybunał uważa, iż powyższa skarga nie jest oczywiście bezzasadna w znaczeniu Artykułu 35 § 3 Konwencji. W dalszej kolejności uważa, że nie jest

również niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. W związku z tym musi zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum sprawy

1. Stanowisko skarżącej

37. Skarżąca podkreśliła, iż pomimo opinii biegłych stwierdzającej, że przedłużanie tymczasowego aresztu miało poważny wpływ na stan jej zdrowia, nie została ona ani zwolniona z aresztu, ani przetransportowana do szpitala psychiatrycznego.

38. Skarżąca uważała ponadto, że przetrzymywanie jej w areszcie po umorzeniu postępowania karnego nie było konieczne, w szczególności ze względu na zły stan jej zdrowia oraz fakt, iż prowadziła strajk głodowy. Dodatkowo skarżąca zarzuciła, że została w sposób arbitralny pozbawiona wolności. Na koniec skarżąca stwierdziła, iż nastąpiło naruszenie art. 5 § 1 Konwencji.

2. Stanowisko Rządu

39. W odpowiedzi Rząd stwierdził, że zatrzymanie skarżącej w areszcie tymczasowym było uzasadnione i zgodne z art. 258 kodeksu postępowania karnego. Podkreślał, że skarżąca nawet po umorzeniu postępowania karnego przeciwko niej musiała pozostać w areszcie ponieważ stanowiła poważne niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia swojej rodziny i innych osób. Opóźnienie w umieszczeniu skarżącej w szpitalu psychiatrycznym wynikało zaś z faktu, iż lekarze musieli przeanalizować akta sprawy skarżącej oraz jej dokumentację medyczną. Zdaniem Rządu sąd wykazał się właściwą starannością w niniejszej sprawie ponagłając władze szpitala, aby niezwłocznie wydały decyzję w sprawie umieszczenia skarżącej w ich placówce.

40. Ponadto Rząd argumentował, że zatrzymanie skarżącej w areszcie śledczym przed przeniesieniem jej do szpitala psychiatrycznego było zgodne z polskim prawem. Rząd zakończył stwierdzeniem, że przesłanki uzasadniające dalszy pobyt skarżącej w szpitalu są regularnie badane przez właściwe sądy.

3. Stanowisko Trybunału

41. Trybunał przypomina, że art. 5 § 1 Konwencji zawiera wyczerpującą listę przesłanek dopuszczających pozbawienie wolności. Jednakże zastosowanie jednej z nich nie oznacza wyłączenia innych: zatrzymanie, w zależności od okoliczności, może być uzasadnione w oparciu o więcej niż jedną podstawę (zob. *Eriksen p. Norwegii*, wyrok z dnia 27 maja 1997, *Raporty...* 1997-III, str. 861, § 76).

42. Na wstępie Trybunał zauważa, że w przedmiotowej sprawie pozbawienie wolności skarżącej mieści się w zakresie art. 5 § 1 (e) (zob. *Aerts p. Belgii*, wyrok z dnia 30 czerwca 1998 r., *Raporty* 1998-V, str. 1961, § 45).

43. W pierwszej kolejności należy ustalić, czy zatrzymanie skarżącej w zwykłym areszcie tymczasowym w okresie pomiędzy 25 października 2005 r. a 30 czerwca 2006 r. było „zgodne z procedurą przewidzianą prawem” i „legalne” w znaczeniu

art. 5 § 1 Konwencji. W tym miejscu przepisy Konwencji odnoszą się głównie do prawa krajowego i określają zobowiązanie do przestrzegania zarówno materialnych, jak i proceduralnych norm w nim zawartych. Przypominając o tym, że to w pierwszej kolejności do władz krajowych, w szczególności zaś do sądów, należy interpretacja i stosowanie prawa krajowego (zob. *Bouamar p. Belgii*, wyrok z dnia 29 lutego 1988, Seria A nr 129, str. 21, § 49), Trybunał uznaje argumenty stron, że osadzenie skarżącej w areszcie w przedmiotowym okresie było oparte na art. 264 § 3 kodeksu postępowania karnego, zatem było zgodne z prawem krajowym.

44. Jednakże, na użytek interpretacji art. 5 Konwencji, sama tylko zgodność z prawem w rozumieniu prawa krajowego nie jest decydująca. Konieczne jest również ustalenie, że zatrzymanie skarżącej w badanym okresie było zgodne z celem art. 5 § 1 Konwencji, który ma zapewnić ochronę przed pozbawieniem wolności w sposób arbitralny (zob. *Witold Litwa p. Polsce*, nr 26629/95, §§ 72-73, ETPCz 2000-III).

45. Trybunał pragnie zauważyć, że długość zatrzymania w areszcie tymczasowym osoby skierowanej do szpitala psychiatrycznego nie jest określona żadnymi przepisami prawa krajowego. Niemniej jednak należy ustalić, czy kontynuowanie aresztu przez osiem miesięcy może być uznane za zgodne z prawem.

46. Trybunał zauważa, że w przedmiotowej sprawie sąd krajowy nakazał Komisji Psychiatrycznej wskazanie szpitala psychiatrycznego, w którym można by umieścić skarżącą dwa miesiące po umorzeniu postępowania przeciwko skarżącej. Kolejne dwa miesiące zajęło Komisji wyznaczenie odpowiedniej placówki. Na koniec skarżąca musiała czekać jeszcze ponad trzy miesiące na przyjęcie do tegoż szpitala. W trakcie całego tego okresu skarżąca była osadzona w zwykłym areszcie śledczym (zob. par. 19-24 powyżej).

47. Trybunał przyjmuje argument Rządu, że nierealne i zbyt surowe byłoby oczekiwanie od władz natychmiastowego zapewnienia dostępności miejsca w wybranym szpitalu psychiatrycznym. Jednakże między wchodzącymi w grę interesami musi być zachowana racjonalna równowaga. Trybunał jest zdania, że przy równoważeniu tych interesów szczególną wagę należy przywiązywać do prawa skarżącej do wolności. Znaczące opóźnienie w przyjęciu do szpitala psychiatrycznego, a tym samym późniejsze rozpoczęcie terapii, było oczywiście szkodliwe dla skarżącej (zob. par. 22 powyżej).

48. W okolicznościach niniejszej sprawy Trybunał nie może uznać, że racjonalna równowaga została zachowana. Zdaniem Trybunału ośmiomiesięczna zwłoka w przyjęciu do szpitala psychiatrycznego nie może być uznana za dopuszczalną (zob. *Morsink p. Holandii*, nr 48865/99, §§ 61-70, wyrok z dnia 11 maja 2004 r.; *Brand p. Holandii*, nr 49902/99, §§ 58-67, wyrok z dnia 11 maja 2004 r.). Odmienne stwierdzenie prowadziłoby do poważnego osłabienia fundamentalnego prawa do wolności osobistej i działałoby na szkodę osoby, której ochrona dotyczy i w związku z tym podważałoby samą istotę prawa chronionego postanowieniami art. 5 Konwencji.

49. W związku z tym doszło do naruszenia art. 5 § 1 Konwencji.

II. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁÓW 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14 KONWENCJI, ARTYKUŁU 1 PROTOKOŁU NR 1 DO KONWENCJI, ARTYKUŁU 2 PROTOKOŁU NR 7 DO KONWENCJI I ARTYKUŁU 1 PROTOKOŁU NR 13 DO KONWENCJI

50. Skarżąca zarzuciła naruszenie prawie wszystkich postanowień Konwencji.

51. Trybunał uważa, iż okoliczności przedmiotowej sprawy nie wskazują na istnienie jakiegokolwiek naruszenia powyższych postanowień Konwencji. W związku z tym uznaje, że skarga w zakresie w jakim odnosi się do powyższych zarzutów jest oczywiście bezzasadna w znaczeniu art. 35 § 3 Konwencji i musi zostać odrzucona jako niezgodna z art. 35 § 4 Konwencji.

III. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

52. Art. 41 Konwencji stanowi:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słusznego zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

53. Skarżąca nie wniosła żadnego roszczenia dotyczącego poniesionej szkody.

B. Koszty i wydatki

54. Skarżąca, której Rada Europy przyznała pomoc prawną w związku z wniesieniem swojej sprawy chciała otrzymać kwotę 1500 euro tytułem zapłaty za 15 godzin pracy swojego obrońcy reprezentującego ją przez Trybunałem, według stawki 100 euro za godzinę.

55. Rząd nie zgodził się z tym żądaniem, stwierdzając, że honorarium adwokata skarżącej nie może być uznane ani za rozsądne, ani konieczne. W każdym przypadku Rząd uznał stawkę 100 euro za godzinę za nadmierną.

56. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału skarżący jest uprawniony do zwrotu kosztów i wydatków jedynie w takim zakresie, w jakim wykazał, że zostały rzeczywiście i koniecznie poniesione i były rozsądne co do kwoty. W przedmiotowej sprawie adwokat skarżącej przedstawił tylko jeden raz pisemne uwagi, które nie wskazywały na konieczność włożenia w nie zbyt wiele wysiłku czy przeprowadzenia gruntownych analiz. Uwzględniając zatem złożoność sprawy, przedłożone przez obrońcę skarżącej uwagi oraz fakt, iż otrzymała już ona od Rady Europy 850 euro

pomocy prawnej, Trybunał oddala roszczenie skarżącej o zwrot poniesionych kosztów i wydatków.

C. Odsetki

57. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu niewypłacenia zasądzonych kwot powinny być ustalone zgodnie ze stopą kredytu Europejskiego Banku Centralnego na koniec dnia, plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną w zakresie, w jakim dotyczy niezgodnego z prawem zatrzymania w areszcie w okresie pomiędzy 25 października 2005 r. a 30 czerwca 2006 r., a w pozostałym zakresie za niedopuszczalną;
2. *Uznaje*, iż doszło do naruszenia art. 5 § 1 Konwencji;
3. *Oddala* roszczenie skarżącej o zwrot poniesionych kosztów i wydatków.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie 6 listopada 2007 r., zgodnie z art. 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Fatoş ARACHI
Zastępca Kanclerza

Josep CASADEVALL
Przewodniczący